

Simulation in Clinical Nursing Education

Makhbuba IRGASHEVA¹

Ferghana Medical Institute of Public Health

ARTICLE INFO

Article history:

Received January 2025

Received in revised form

15 January 2025

Accepted 25 February 2025

Available online

25 March 2025

Keywords:

nursing,
simulation,
simulator,
nursing laboratory,
teaching methods.

ABSTRACT

Implementation of simulation allows students to practice their clinical and decision-making skills on important issues they may encounter in their daily work. A protected environment and a sense of security enhance students' self-esteem and confidence, thereby stimulating learning. Consequently, the gap between theory and practice is significantly reduced. Further development of simulation, alongside other teaching methods, can substantially contribute to students' efforts to become well-integrated and successful healthcare professionals.

2181-1415/© 2025 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol6-iss2/S-pp107-112>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Klinik hamshiralik ta'limida simulyatsiya

Kalit so'zlar:

hamshiralik,
simulyatsiya,
simulyator,
hamshiralik laboratoriyasi,
o'qitish metodlari.

ANNOTATSIYA

Simulyatsiyani amalga oshirish talabalarga kundalik ishlarida duch kelishi mumkin bo'lgan ba'zi muhim masalalar bo'yicha klinik va qaror qabul qilish qobiliyatlarini mashq qilish imkonini beradi. Himoyalangan muhit va xavfsizlik hissi o'quvchilarning o'ziga bo'lgan hurmati va ishonchini oshiradi, shu bilan o'rganishni rag'batlantiradi. Shunday qilib, nazariya va amaliyot o'rtasidagi tafovut sezilarli darajada kamayadi. Simulyatsiyaning keyingi rivojlanishi, boshqa o'qitish usullari bilan bir qatorda, talabalarning integratsiyalashgan va muvaffaqiyatli sog'liqni saqlash mutaxassislari bo'lish harakatlariga sezilarli darajada yordam berishi mumkin.

¹ Assistant, Ferghana Medical Institute of Public Health.

Симуляция в клиническом сестринском образовании

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

сестринское дело,
симуляция,
симулятор,
лаборатория сестринского
дела,
методы обучения.

Применение симуляции позволяет студентам практиковать свои клинические навыки и умение принимать решения по некоторым важным вопросам, с которыми они могут столкнуться в своей повседневной работе. Защищенная среда и чувство безопасности повышают самоуважение и уверенность учащихся, тем самым стимулируя процесс обучения. Таким образом, разрыв между теорией и практикой значительно сокращается. Дальнейшее развитие симуляционных методов, наряду с другими методами обучения, может существенно способствовать стремлению студентов стать интегрированными и успешными специалистами в области здравоохранения.

Hamshiralik ta'limining asosiy muammolaridan biri bu nazariya va amaliyot o'rtasidagi muvofiqlashtirishning yo'qligi hisoblanadi. Hamshiralik ishi talabalari nazariy bilimlarni amalga oshirishda qiyinchiliklarga duch kelishadi va bu xalqaro miqyosda ko'rilgan muammodir. Nazariya va amaliyot o'rtasida yaratilgan masofa o'quv jarayonini murakkablashtiradi va hamshiralik atamallari va tushunchalarini tushunmaslik talabaning kasbiy integratsiyasiga ta'sir qiladi. Bunga sog'liqni saqlash fanining haqiqiy bilimi va tushunchasi orqali erishiladi, bu yerda hamshiralik nazariyasi amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashgan. Ushbu yo'nalishga hissa qo'shadigan o'qitish texnikasi simulyatsiyadir. Simulyatsiya "klinik amaliyotga imkon qadar yaqinroq natijalarga erishishga harakat qiladigan jarayon" deb ta'riflanadi. Bu haqiqiy hayot tajribasini boshqariladigan tajribalar bilan almashtirish yoki to'ldirish usuli bo'lib, u haqiqiy dunyoni to'liq interaktiv tarzda sodiq taqlid qiladi. Bu o'qitish usuli bo'lib, unda ma'lum bir ssenariydan so'ng talabalar kelajakdagi kasbiy rollarining haqiqiy o'lchamlarini boshdan kechiradilar, bu ularga sog'liqni saqlash sohasi ishchi kuchiga tezroq integratsiyalashuviga yordam beradi. Hamshiralik fanida simulyatsiya nazariy va klinik ko'nikmalarni o'rgatish uchun ishlatiladi, shu bilan birga talabalarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga qaratilgan. Simulyatsiya talabalarga kasalxonaga o'xshash muhitda ishlash imkonini beradi va ularga professional sifatida ishlashni boshlashdan oldin ham sog'liqni saqlash va hamshiralik tajribasini olishga yordam beradi. Talabalar o'zlariga o'rgatilgan hamma narsani amalda qo'llashlari, har qanday qiyinchilik va muammolarni yengishlari, hatto zarar yetkazmasdan va bularning barchasini xavfsiz muhitda, bemorlar uchun hech qanday xavf tug'dirmasdan xato qilishlari mumkin. Simulyatsiyadan foydalanishning ko'payishi talabalarni tayyorlash uchun klinik tuzilmalarning yo'qligi, professor-o'qituvchilarning yetishmasligi, shuningdek, ushbu usul orqali taqdim etiladigan o'qitish sifatining oshishi bilan bog'liq. Simulyatsiya barcha darajadagi sog'liqni saqlash xodimlarining bilimlari, ko'nikmalari va munosabatlarini chuqur tushunish, takomillashtirish va tarqatishga qaratilgan sog'liqni saqlash xodimlari uchun o'qitish va o'qitish texnikasini tashkil etadi. Ushbu uslub orqali talabalar haqiqiy shifoxona muhitini boshdan kechiradilar va unda o'zaro ta'sir o'tkazadilar, shuning uchun o'z vazifalarini bajarishda xatolar ehtimolini sezilarli darajada kamaytiradi.

Simulyatsiyaga asoslangan ta'lim va o'rganish bugungi kungacha talabalarning asosan nazariy tayyorgarligiga javob bo'lib, ularga bilim, ko'nikma va munosabatlarni rivojlantirishga yordam beradi, shu bilan birga bemor uchun ham, sog'liqni saqlash xodimlari uchun ham xavfsizlik hissi yaratadi. Ushbu uslub bemorlarni hech qanday xavfga duchor qilmasdan, to'liq yoki qisman mahorat yoki klinik tajribani tiklaydi. U ma'lum bir harakat protokoli asosida tuzilgan o'quv tajribalarini (masalan, venapunktura, bemorni reanimatsiya qilish, xirurgik bog'lamlar qo'yish) qo'llash va jamoaviy ruh va hamkorlik ruhini oshirish uchun, asosan, ta'lim resurslari cheklangan mamlakatlarda qo'llaniladi. Ushbu uslub xatolarni minimallashtiradi, o'quvchilarning o'quv jarayonidan qoniqishini oshiradi va ularning o'ziga bo'lgan ishonchini, o'zini o'zi qadrlashini va mahoratni bajarishda qulaylikni oshiradi. Endi talabalar ko'nikmaga ega bo'lish, texnikani mukammallashtirish va optimal klinik natijaga erishish uchun zarur bo'lgan ketma-ket qadamlar bilan tanishadilar. Simulyatsiyaga asoslangan ta'lim va o'rganish interaktiv va tajribaga aylanadi, asosiy foyda olingan ko'nikmalar va o'rgatilgan bilimlarni mustahkamlashdir. Simulyatsiyada bajariladigan sozlama o'rganishga yordam beradi va mahoratni takrorlash orqali bu mahorat to'liq tushuniladi va ravshan bo'ladi. Klinik laboratoriyalar va simulyatsiya talabalarning tashvish va qo'rquvini sezilarli darajada kamaytiradi. Noyob yoki g'ayrioddiy misollar yoki ssenariylarni tanlab, talaba keng ko'lamli aralashuvlar va ko'nikmalar bilan tanishadi, shu bilan ta'lim samaradorligini oshiradi. Olib borilgan tadqiqotda talabalar ijobiy fikr bildirishdi va simulyatsiya va klinik laboratoriya protsedurasi ularni keyinchalik kasalxonada duch keladigan narsaga tayyorlaganligini qat'iy ta'kidladilar. Mushak ichiga va tomir ichiga dori yuborish, venapunktura, nazogastral kateter qo'yish, kolostomani parvarish qilish, siydik pufagini kateterizatsiya qilish, kislorod terapiyasi va hayotni qo'llab-quvvatlash bo'yicha asosiy darslarni o'z ichiga olgan asosiy hamshiralik ko'nikmalarini simulyatsiya yordamida o'rgatish mumkin. Simulyatsiyaning yana bir asosiy parametri – talaba faoliyatini baholash imkoniyatidir, chunki malakani bosqichma-bosqich o'rganish uni takrorlash va sinab ko'rish imkonini beradi.

Simulyatsiyadan foydalanish orqali haqiqiy bemorlarni virtual standartlashtirilgan bemorlar yoki terapevtik va ta'lim maqsadlarida haqiqiy klinik ssenariylarni takrorlashga qodir bo'lgan texnologiyalar va usullar bilan almashtirishga harakat qilinadi. Bu jarayonlarga, jumladan, kompyuterda ma'lum bir ssenariyni aniq ko'rsatish (kognitiv test), hamshiralik mahoratini taqlid qilish yoki integratsiyalashgan jarayonni amalga oshirish kiradi. Hamshiralik ta'limida simulyatsiyaning asosiy turlariga quyidagilar kiradi. Yuqori aniqlikdagi manekenlar yoki texnologiyalardan foydalanish. Bular tana bloklari yoki hayot xususiyatlariga ega bo'lgan tana qismlari bloklari bo'lib, ular o'quvchilarning harakatlariga yoki aralashuviga javob berishi mumkin. Ular bemorning klinik reaksiyalari-alomatlarini ifodalash va ish bilan bog'liq har qanday sharoitlarni tavsiflash uchun ishlatiladi, masalan, mavjud vositalar zaxiralari (masalan, bog'ichlar, shpitslar va boshqalar) va mavjud vaqt chegaralari.

Past aniqlikdagi manekenlar. Kam miqdordagi aniq vazifalar yoki jarayonlarni bajarishga qodir bo'lgan past aniqlikdagi manekenlardan foydalanish, masalan, tomirni kateterizatsiya qilish uchun oyoq-qo'l yoki markaziy venani kateter o'rnatish uchun maneken.

Qisman vazifa simulyatorlari. Ushbu turkumga talabalar tomonidan takrorlanishi mumkin bo'lgan klinik ko'nikma-topshiriqni amalga oshirish uchun ishlatiladigan modellar (masalan, qo'llar-oyoqlar) kiradi. Odatiy misollar tomirni vena ichiga

kateterizatsiya qilish uchun “oyoq-qo’llar”, havo yo’lini joylashtirish uchun bosh va ko’krak manekenlari va jarohatni tikishda mashq qilish uchun sun’iy teri yostiqlarni o’z ichiga oladi.

Virtual haqiqat. Virtual haqiqat tobora ko’proq simulyatsiya vositasi sifatida qabul qilinmoqda. Sog’liqni saqlash sohalarida virtual haqiqatni simulyatsiya qilish kompyuterlar va standartlashtirilgan bemorlardan haqiqiy o’rganish va baholash muhitini yaratish uchun foydalanadi.

Standartlashtirilgan bemorlar – bemorlar rolini o’ynaydigan ko’ngillilar. Bular haqiqiy klinik o’zaro ta’sirlar uchun o’ziga xos tarzda o’zini tutadigan stajyorlardir. Ular hamshiralik ta’limida o’qitish va baholash uchun, ayniqsa muloqot maqsadlarida va ko’nikmalarni egallashda keng qo’llaniladi va ular so’ralganda fikr-mulohazalarni taqdim etishlari mumkin.

Gibrid simulyatsiya. Simulyatsiyaning bu turi ikki yoki undan ortiq simulyatsiya turlarini birlashtirib, realroq simulyatsiya tajribasini yaratish uchun birlashtirilgan tur sifatida aniqlanadi. Oddiy misol – standartlashtirilgan bemorlar tomonidan ko’chma qurilmalardan foydalanish, bu yerda talabalar haqiqiy odam bilan muloqot qilishda muayyan protseduralarni bajarishlari mumkin. Misol uchun, standartlashtirilgan bemor o’z qo’liga tikuv tayyorlash modelini (yostiqni) o’rnatishi mumkin, bu yerda stajyor jarohatni tikishi mumkin.

Simulyatsiya dalillarga asoslangan ta’lim texnikasi va jarayoni sifatida, birinchi navbatda, shifoxonada ishlaydigan hamshiralar uchun klinik tajribaga ega bo’lish qiyin bo’lganida paydo bo’ldi. Simulyatsiya klinik sharoit bilan bog’liq har qanday cheklovlarni (jumladan, bemorlarning mavjudligi, xavfsizlik masalalari va boshqalar) hal qilishga yordam beradi, talabalar o’rtasida jamoaviy ish va birdamlikni rivojlantirishga yordam beradi va malakaga erishish uchun protokolni amalga oshiradi. U ssenariyga asoslanadi, bunda o’rganish interaktiv bo’ladi, o’qituvchi va jamoaning boshqa a’zolari o’rtasida fikr almashish imkonini beradi va jamoada klinik fikrlash va tanqidiy fikrlashni targ’ib qiladi. Talabalarning aksariyati ilg’or kompyuter texnologiyalari va kompyuter o’yinlari bilan tanish. Natijada, kompyuterlar yordamida simulyatsiyaning ma’lum turlarida nisbatan qulaylik mavjud, asosan real vaqt rejimida audio va video fikr-mulohazalarni taqdim etishda, bu esa talabaga mahoratni yanada oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, faoliyat muhokama va tuzatish uchun to’xtatilishi va keyinroq davom ettirilishi mumkin. Ko’nikmaning videoyozuvi talaba va professor tomonidan faoliyatni baholashga sezilarli hissa qo’shadi.

Sog’liqni saqlash tizimlari simulyatsiya orqali mustahkamlanadi, chunki sog’liqni saqlash mutaxassislari jamoasining kasbiy rivojlanishi, faoliyatni bajarish va sog’liqni saqlash ko’nikmalarining umumiy yaxshilanishi va sog’liqni saqlash xodimlarining xavfsiz muhitda malakasini oshirish. Xatolarni tahlil qilish, aloqa bilan bog’liq muammolarni muhokama qilish va sog’liqni saqlashni optimallashtirish uchun o’tkazib yuborilgan imkoniyatlar fikr-mulohazalar uchun mavzu bo’lishi mumkin.

Ta’lim natijalariga erishishni belgilovchi va o’quvchilarning o’ziga bo’lgan ishonchini oshirishi mumkin bo’lgan omillarga simulyatsiya amalga oshiriladigan soha, o’quvchilarning psixosotsial aloqasi va o’zaro ta’siri, o’qitishning tashkil etilishi va elementlari kiradi. O’qitish talabalarga qaratilgan bo’lib, u boshqalar bilan o’qitish va hamkorlikka qaratilgan tajriba mashqlari jarayonidir.

Simulyatsiya orqali hamshira talabalari o’zlarining qobiliyatlari va klinik ko’nikmalarini mashq qilishlari, bemorlar uchun halokatli bo’lmagan xatolarga yo’l qo’yishlari va mahoratga olib keladigan jarayonni (bir necha marta) takrorlashlari

mumkin. Bundan tashqari, ular o'z faoliyatini qayta ko'rib chiqish va mulohaza yuritish va jarayonni yakunlash uchun zarur bo'lgan bir turdagi tekshiruvga erishish uchun vaqtlari bor. Bu jarayon talabalarning faol ishtirok etishi uchun imkoniyat yaratadi va xatolarning oldini olishga, darhol qayta aloqaga kirishishga va talabalar o'zlarini psixologik jihatdan xavfsiz his qilishlari va haqiqatda ular o'rtasida muloqot qilishlari va jarayonni ko'rib chiqishlari mumkin bo'lgan tegishli o'quv muhitini yaratishga qaratilgan.

Simulyatsiyaga asoslangan trening aloqa ko'nikmalarini, fanlararo jamoaning boshqa a'zolari bilan hamkorlik qilish qobiliyatini, murakkab vaziyatlarni boshqarish qobiliyatini va o'z-o'zini samaradorligini oshirishga va shaxslararo munosabatlarni tushunishga yordam berishi yaxshi hujjatlashtirilgan. Simulyatsiya orqali hamshiralik bilim va ko'nikmalarini oshirish, muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirish va o'z vazifalarini bajarishda hamshiralarning ishonchi va o'ziga ishonchini oshirish mumkin. Shuning uchun bu ularning stressini kamaytiradi, o'zini ishonchli his qiladi, psixomotor ko'nikmalarini oshiradi va ularni klinik sharoitda hamshiralik aralashuvini qo'llashga tayyorlaydi.

Simulyatsiya – bu haqiqiy hayotga o'xshash jarayon, ammo bu haqiqiy emas. Uning realizmi simulyatorning sodiqligiga, sozlash va ssenariyning tavsifiga bog'liq. Ilg'or simulyatsiya modellari bo'lishi mumkin bo'lganidek, har doim inson tizimlarining nomukammal taqlidi mavjud bo'ladi. Talabalar qanchalik yaxshi o'qitilgan bo'lsalar ham, ular har doim real vaqt va sharoitlarda mahoratni qo'llashga chaqirilsa, ular ko'pincha juda stressli yoki "muzlab qoladilar" va protsedurani muvaffaqiyatli yakunlay olmaydilar. Shu sababli, maktablar turli xil simulyatsiya dasturlarini yangilashga, mashinalarga sarmoya kiritishga yoki bemorlarning rollarida aktyorlardan foydalanishga harakat qilmoqdalar, bu ularning reaksiyalariga ishonarli bo'ladi. Bundan tashqari, professor-o'qituvchilarni simulyatsiya jarayonlari va texnologik masalalar bo'yicha o'qitish talab etiladi. Realizm oshgani sayin, simulyatsiya va ssenariyning trening vositasi sifatida samaradorligi ham oshadi.

Hamshiralik fani va san'ati sog'liqni saqlash tizimining juda muhim va ajralmas qismini tashkil qiladi. Hamshiralar va ularni tayyorlash tizim samaradorligining asosiy elementlari hisoblanadi. Shuning uchun alohida e'tibor beriladi va berilishi kerak. Hamshiralarni tayyorlashdagi har qanday o'zgarishlar texnologik yutuqlar bilan uzviy bog'liq bo'lib, ularning tayyorgarligiga o'qitish uchun mavjud bo'lgan har qanday texnologik vositalar bevosita ta'sir qiladi.

Hamshiralik ishi bo'yicha ta'limning maqsadi, mustahkam nazariy bilimlarni o'zlashtirishdan tashqari, bitiruvchi hamshiralarning ishchi kuchiga tezda integratsiyalashuvi uchun zarur bo'lgan klinik ko'nikmalarni egallashdir. Integratsiyalashgan o'rganish, tanqidiy fikrlash va maqbul qaror qabul qilish ko'nikmalari hamshiralarga sifatli tibbiy yordam ko'rsatishga yordam beradi. Bunga ta'lim jarayoniga simulyatsiyani kiritish orqali erishish mumkin. Simulyatsiyani yanada rivojlantirish, boshqa ta'lim usullari bilan bir qatorda, talabalarning integratsiyalashgan va muvaffaqiyatli sog'liqni saqlash mutaxassislari bo'lishga urinishida katta yordam berishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ekebergh M, Lepp M, Dahlberg Hamshiralik ta'limida drama bilan aks ettiruvchi o'rganish – Shvetsiyaning nazariy amaliyot bo'shlig'ini bartaraf etishga urinishi. Bugungi kunda hamshira ta'limi. 2004 yil noyabr;24(8):622–628.

2. Kadirova M. Tibbiy ta'lim jarayonida kasbiy kompetentlikni metodik takomillashtirish texnologiyalari (tibbiyotda pedagogikani o'qitish misolida). Pedagogika fanlari doktori...diss. –N., 2023. – 201.b.
3. Kim JH, Park I, Shin S. Hamshiralik ta'limi doirasida simulyatsiya bo'yicha koreys tadqiqotlarini tizimli ko'rib chiqish. J Kor Acad Soc Nurs Education. 2013 yil avgust;19(3):307–319. doi: 10.5977/jkasne.2013.19(3.)307-319
4. Gaba DM. Sog'liqni saqlashda simulyatsiyaning kelajakdagi ko'rinishi. Sog'liqni saqlashda sifat va xavfsizlik. 2004 yil 13 oktyabr (1-qo'shimcha): i2–10.
5. Waxman KT. Dalillarga asoslangan klinik simulyatsiya ssenariylarini ishlab chiqish: hamshira o'qituvchilari uchun ko'rsatmalar. Hamshiralik ta'limi jurnali. 2010 yil yanvar;49(2):29–35. doi: 10.3928/01484834-20090916-07.
6. Komilov N. Teaching history of medicine to foreign students is vital factor of pedagogy // World of Scientific news in Science. № 3/2. 2024. -P.51-